

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

16. 5. 2018

Mgr. et Mgr. Jan Zahradník

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Projekt Komunitní plánování sociálních služeb na Kroměřížsku 2018 - 2019

Registrační číslo CZ
03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006520

Zhotovitel analýzy:

Mgr. et Mgr. Jan Zahradník

Identifikační číslo: 06295673

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Zadání analýzy

- objasnění sociálních a demografických charakteristik a územního vymezení ORP Kroměříž v návaznosti na sociální služby
- popis sociálního prostředí, a to včetně popisu sociálních služeb na území ORP Kroměříž (registrovaných v Registru sociálních služeb MPSV i neregistrovaných poskytovatelů)
- mapování osob bez domova v ORP Kroměříž podle koncepční kategorie ETHOS, osoby „bez bytu“ a osoby „bez střechy“, a to včetně rozdělení podle kategorií - věk, pohlaví, vzdělání, lokalita a místo využívání sociální služby, zdroje příjmů
- výstup analýzy - popis sociálního prostředí v celém ORP Kroměříž podle jednotlivých lokalit, místních částí a přilehlých obcí (Kroměříž a místní části, Hulínsko, Chropyňsko, Morkovicko, Koryčansko) včetně mapování osob bez domova

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Vymezení zkoumané oblasti:

Obce:

Bařice Velké Těšany, Bezměrov, Břest, Cetechovice, Dřínov, Honětice, Hoštice, Hulín, Chropyně, Chvalnov-Lísky, Jarohněvice, Karolín, Koryčany, Kostelany, Kroměříž, Kunkovice, Kvasice, Kyselovice, Litenčice, Lubná, Lutopecny, Morkovice-Slížany, Nítkovice, Nová Dědina, Pačlavice, Počenice-Tetětice, Prasklice, Pravčice, Rataje, Roštín, Skaštice, Soběsuky, Střílky, Střížovice, Sulimov, Šelešovice, Troubky–Zdislavice, Uhřice, Věžky, Vrbka, Záříčí, Zástřizly, Zborovice, Zdounky, Zlobice, Žalkovice.

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

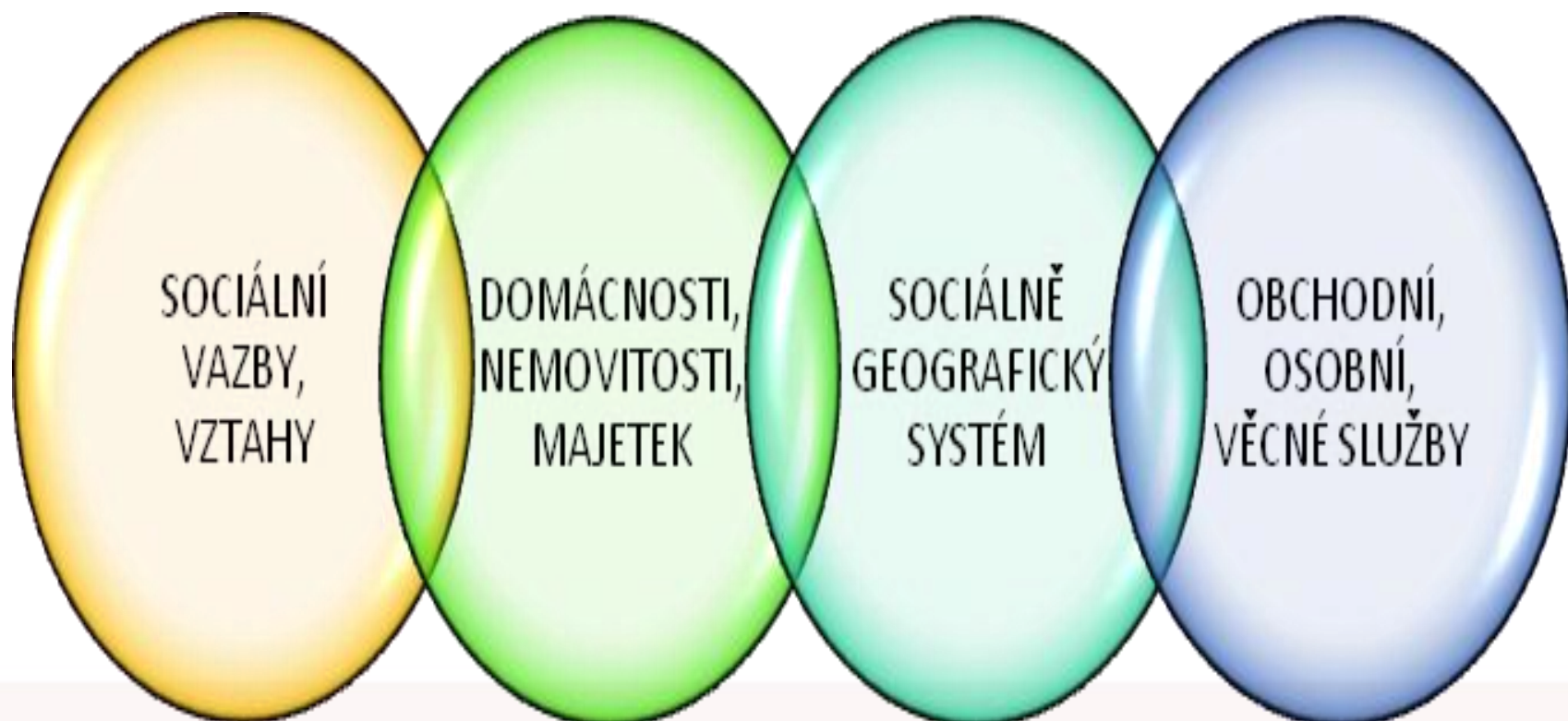
Vybrané charakteristiky v ORP Kroměříž

- celkový počet obcí v ORP Kroměříž 46
- celkový počet osídlených územních jednotek 122
- počet obyvatel byl na konci roku 2016 celkem 69 141 osob
- hustota obyvatel cca 138,6 obyvatel na km²
- počet narozených (731 osob) menší než celkový počet zemřelých (794 osob)
- přistěhovalo se 918 osob a odešlo 1 049 osob
- průměrný věk žen je vyšší (44,5 let) než u mužů (41,1 let)

Vybrané charakteristiky v ORP Kroměříž

- postupné stárnutí populace
- dle ekonomické aktivity v jednotlivých oblastech jsou poměry mezi sektory stejné – nejnižší je zastoupení v zemědělství, lesnictví a rybářství, následuje stavebnictví, oblast průmyslu a nejpočetnější, z hlediska zastoupení, jsou obchod, ubytování, stravování a pohostinství

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž



Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

ZÁKLADNÍ ÚDAJE:	
Počet obyvatel:	
Výměra:	
Hustota zalidnění:	
Počet obyvatel v produktivním věku:	
Průměrný věk obyvatelstva:	
Počet mužů:	
Počet žen:	
ZAJIŠTĚNÍ V OBCI:	
Obecní úřad:	
Pošta:	
Mateřská školka:	
Škola, vzdělávací zařízení:	
Zdravotnické zařízení:	
Sociální služby:	
Neregistrované sociální služby:	
Kluby, spolky:	
Obchod:	
Knihovna:	
Restaurace a hospodská zařízení:	
Ubytovna:	
Hotel, penzion:	
Duchovní zázemí (kostel):	

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Shrnutí hlavních výsledků studie

- mimo Kroměříž (29 002 obyvatel) jsou pět **nejpočetnějšími obcemi** Hulín (6 902 obyvatel), Chropyně (4 956 obyvatel), Morkovice – Slížany (2 906 obyvatel), Koryčany (2 811 obyvatel), Kvasice (2 223 obyvatel) a Zdounky (2 119 obyvatel)
- rozložení **obyvatel podle pohlaví** - ve většině obcí obdobné - více či méně vyrovnaný poměr mezi muži a ženami
- **nejvyšší věkový průměr** je v obci Cetechovice (53,2 let), což je zároveň jediná obec, kde je věkový průměr vyšší než 50 let
- **nejnižší věkový průměr** je v obcích Skaštice (39,3 let) a Uhřice (39,2 let)

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Shrnutí hlavních výsledků studie

- v ostatních obcích se věk obyvatel nejčastěji pohybuje mezi 43 – 49 rokem
- centrem ORP Kroměříž je město **Kroměříž** – nachází se zde množství služeb - sociální, zdravotní, vzdělávací, ekonomické a jiné
- **zdravotnictví** - Kroměříž je jedinou obcí, která má v dané ORP nemocnice (celkem 2)

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Shrnutí hlavních výsledků studie

- v Kroměříži se nachází velké množství lékařských specialistů, **vzdělávacích institucí** pro všechny stupně vzdělávání – jesle, mateřské školky, základní školy, střední školy, vyšší odborné školy a vysoké školy
- Kroměříž disponuje velkým počtem **sociálních služeb** (téměř 40 subjektů) a v porovnání s dalšími obcemi v ORP naprosto převažuje
- v Kroměříži se nachází množství **spolků a klubů**, které jsou znakem zájmových a volnočasových aktivit občanů - nejčastěji o zapsané spolky, kluby, obecně prospěšné společnosti a jejich činnost (cílové zaměření) je velice různorodé

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Shrnutí hlavních výsledků studie

- mimo Kroměříž jsou v dané ORP obce, které nabízejí **rozsáhlé množství služeb** a mohou tak uspokojovat více či méně potřeby svých občanů
- **základní potřeby** - zajištění zdravotní péče, obchod, kluby (spolky), knihovna a případně vzdělávací instituce
- obce, které splňují charakteristiky zajištění služeb v těchto oblastech je **téměř polovina** (např. Zdounky, Zborovice, Střilky, Skaštice, Roštín, Rataje, Pačlavice, Morkovice – Slížany, Kvasice, Hulín, Chropyni, aj.)
- jde o obce s větším počtem obyvatel, které reagují na poptávku ze strany občanů a zajišťují tak služby, o které je zájem

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Shrnutí hlavních výsledků studie

- ve **všech obcích** je možné najít **obecní úřad** a **obecní knihovnu**, téměř všechny obce mají obchod
- **všechny obce** mají nějakou formou **spolku nebo klubu** (sbory dobrovolných hasičů, tělovýchovné jednoty, fotbalové kluby, dále pak myslivecká sdružení, sdružení včelařů a zahrádkářů), spolky často zaštiťují kulturní a společenské události v obci
- do **všech obcí** dojíždí **autobusové spoje**, do některých dokonce i **vlakové spoje** (Jarohněvice, Šelešovice, Zdounky, Zborovice, Hulín, Chropyně, Kroměříž, Bezměrov)

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Shrnutí hlavních výsledků studie

- **dopravní dostupnost** - v některých z obcí je velice komplikovaná dopravní situace o víkendech a státních svátcích (např. Zástřizly, Uhřice, Sulimov, Nová Dědina, Karolín)
- v některých lokalitách **jezdí autobusové spoje pouze v exponovaných časech** (ráno, odpoledne), což může ztěžovat situaci pracujícím a dojíždějícím osobám
- **městská hromadná doprava** je zajišťována pouze v Kroměříži
- **v téměř všech obcích jsou hospodská zařízení nebo restaurace**, která mohou sloužit i jako místo setkávání v průběhu společenských akcí

Analýza sociálního prostředí ORP Kroměříž

Shrnutí hlavních výsledků studie

- **ve 13 obcích** se nachází **pošta** - cca 29 % obcí
- **téměř 70 %** všech obcí disponuje **mateřskou školkou** a **cca 41 % obcí má základní školu minimálně v prvním stupni vzdělávání**
- v celkem **22 % obcí existuje registrovaná sociální služba** – jde o ambulantní či pobytové služby
- terénní sociální služby mohou být (a také jsou) poskytovány ve více lokalitách
- v **9 % obcí** fungují **neregistrované služby** pro cílovou skupinu seniorů nebo osob se zdravotním postižením, pro rodiny s dětmi

Shrnutí hlavních výsledků studie

- v cca **57 % obcí** je k dispozici **duchovní podpora** občanům, tedy kostel nebo farnost
- občané mají k dispozici **lékaře, zdravotní středisko** nebo poradnu (pro děti) v cca **39 % obcí**
- do některých obcí lékaři dojíždí vybrané dny a hodiny v týdnu, jinde mají stabilní lékařskou ordinaci
- nějaká forma **hotelového bydlení, případně penzionu** či farmy, je k dispozici v **33 % případech** obcí. Naopak formu levného bydlení – **ubytoven**, je možné je najít v cca **20 % obcí**

**Mapování osob bez domova
V ORP Kroměříž**

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Mapování osob bez domova (FEANTSA)

- 1. Osoby bez střechy** – tuto skupinu osob je možné dále členit dle místa přespávání a způsobu ne/využívání sociálních služeb na dvě základní kategorie:
 - **osoby přežívající venku**
 - **osoby v noclehárně**
- 2. Osoby bez bytu** – do této kategorie spadají osoby, které můžeme dále dělit podle typu využívané sociální služby, socioekonomického statusu, pohlaví, věku, zdravotního stavu, případného konfliktu se zákonem a národnosti do těchto podskupin:
 - **osoby v ubytovnách pro bezdomovce**
 - **osoby v pobytových zařízeních pro ženy**
 - **osoby v ubytovnách pro imigranty**
 - **osoby před opuštěním instituce**
 - **uživatele dlouhodobější podpory**

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Mapování osob bez domova

Na základě požadavků analýzy byly sledovány tyto charakteristiky:

- **Věk, pohlaví, vzdělání**
- **Lokalita** a místo využívání sociální služby
- **Zdroje příjmů**

Výzkumný soubor:

- 13 respondentů, 5 žen a 8 mužů

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

**Výsledky výzkumného šetření mohlo
potenciálně ovlivnit:**

- 1. Dynamicky se měnící podmínky a okolnosti života lidí bez domova (místo přespávání, možnosti ubytování, roční období apod.)**
- 2. Časová dotace pro realizaci samotného šetření – velmi krátká doba na jeho administraci**
- 3. Některé organizace (Argo Zlín, Astras Kroměříž) nedodaly potřebná data**

Zajištění validity – triangulace dat.

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Informační rámec

Oslovené instituce, organizace a odbory:

Astras - Nízkoprahové denní centrum ADAM Kroměříž

Kontaktní a poradenské centrum Plus Kroměříž

Sociální poradna Kroměříž

Podané ruce o.p.s. – NZDM Kroměříž

Centrum poradenství pro rodinné a partnerské vztahy KM

Terénní program Plus Kroměříž

Argo, Společnost dobré vůle Zlín

Astras – Azylový dům pro muže Kroměříž

Astras – noclehárna Kroměříž

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Informační rámec

Oslovené instituce, organizace a odbory:

Azylový dům pro ženy a matky s dětmi Kroměříž

Sociální rehabilitace Zahrada Kroměříž

Charitativní obchůdek a Sociální šatník Kroměříž

Město Kroměříž

Městská policie Kroměříž

Neoslovené instituce, organizace:

Kroměřížská nemocnice a.s.

Psychiatrická nemocnice v Kroměříži

Dětský domov Kroměříž

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Shrnutí informačního rámce

- služby (mimo Argo Zlín) pracovaly v roce 2017 s celkem **1369 klienty** – je možné, že někteří klienti duplicitně využívají více služeb
- **ne všechny služby dodaly požadované informace** (např. Argo Zlín), proto číslo (počet klientů) není definitivní, stejně tak některé služby (Astras) nedodaly požadované údaje, ani ty, které musí sociální služby uvádět (např. počet odmítnutých zájemců), případně je toto zařízení v jedné službě sleduje, v jiné ne

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Shrnutí informačního rámce

- nejčastěji jsou klienti těchto služeb **ve věkové skupině 27 – 64 let** (většina, s ohledem na typ služby), **následuje věková kohorta 19 - 26 let**, dále osoby ve věku nad 65 let, nejméně je osob do 18ti let
- s klienty proběhlo celkem **16 629 kontaktů**, přičemž některé služby tento údaj nedodaly (Argo Zlín, Astras – azylový dům, Astras – noclehárna) nebo nesledují (Azylový dům pro ženy), takže bude fakticky výrazně vyšší

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Shrnutí informačního rámce

- pracovníci služeb poskytli celkem **11 838 intervencí** klientům, přičemž opět některé služby tyto údaje nedodaly (Argo Zlín, Astras – Azylový dům, Astras – noclehárna), takže jejich počet bude pravděpodobně výrazně vyšší
- celkový **počet odmítnutých zájemců o službu je 57 osob**, toto číslo je ale pravděpodobně zkreslené, zejména kvůli tomu, že Astras Kroměříž nedodala údaje ze dvou „problematických“ služeb – NDC Adam a Astra noclehárna, Argo Zlín pak tento údaj taktéž nedodalo

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Shrnutí informačního rámce

- osoby „bez střechy“ eviduje v rámci svých statistik pouze Kontaktní a poradenské centrum Plus a Terénní program Plus (19, respektive 14 osob), dále pak Charitativní obchůdek (9 osob), přičemž jde pravděpodobně o některé duplicitní klienty, tento údaj ale nemapuje skutečnost, protože většina služeb tuto charakteristiku nesleduje

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Výsledky výzkumného šetření – lze rozlišit:

1. **Osoby bez bytu** – osoby v ubytovacích zařízeních - jde o osoby, které mají vždy bydlení a nevyskytují se zde intervaly života „bez střechy“ - nejčetnější skupina
2. **Bez bytu či bez střechy** – osoby, které nemají vlastní bydlení, využívají ubytoven či azylových domů, zároveň si ale nedokáží obstarat kontinuální bydlení, doba pobytu na ulici či ve squatu je výrazně kratší než interval bydlení v ubytovacím zařízení
3. **Osoby bez střechy** – jedinci, kteří se často ocitají na různě dlouhou dobu „mimo systém“

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Výsledky výzkumného šetření – lze rozlišit:

1. **Akutní bezdomovci** - v důsledku dramatických změn jejich životní situace
2. **Dobrovolní bezdomovci** – osoby, které si život na ulici vybraly, preferují životní styl bez pravidel a povinností
3. **Nedobrovolní bezdomovci** - nejpočetnější skupina osob, které byly vyřazeny z evidence Úřadu práce pro neplnění svých povinností a následně zůstaly bez sociálních dávek, které jim bydlení hradily

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Počet osob bez domova

- počet lidí bez domova v **Kroměříži** (osoby bez bytu či střechy a osoby bez střechy) - **cca 45 lidí - 5 žen a 40 mužů**
- **mimo Kroměříž cca 10 osob** – nejvíce těchto osob je v obci Zdounky a v Hulíně
- **celkem v ORP Kroměříž cca 55 osob**
- **aktuálně je vždy „na ulici“ cca 10 – 20 z těchto osob**

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Věk

- věkový interval osob bez bytu či střechy a osob bez střechy se pohybuje **v rozmezí mezi 25 – 50 lety**, nejčastěji jde přitom o lidi ve věku mezi 30 a 45 lety

Pohlaví

- jasně dominují muži – 40/5

Vzdělání

- mladší - základní vzdělání, starší – střední bez maturity

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Zdroj příjmů

- sociální dávky
- sběr papíru či jiných materiálů
- oslovování jiných lidí, výjimečně žebrání
- drobná kriminalita
- příležitostné práce či brigády, výpomoc v domácnosti či výjimečně sexuální služby (u žen)

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Způsob obživy - potraviny

- sociální dávky
- stravování pro osoby bez domova (Nemocnice milosrdných sester na malém Vale, Domov sv. Kříže, NDC Astras, Charitativní obchůdek, Kontaktním centrum Plus
- „fárání“ - vybírání kontejnerů za supermarkety

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Závislostní chování

- všechny osoby na ulici konzumenty alkoholu, naprostá většina z nich je na něm závislá
- řada těchto osob přitom doplňkově užívá další návykové látky – nejčastěji jde o léky, marihuanu aj.
- nitrožilní uživatelé drog (cca 30 % osob bez domova)
 - nejčastěji pervitin či surové opium
- rozlišení osoby užívající alkohol či kombinující ho s pervitinem - vlastnictví mobilů

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Konflikty se zákonem

- většina mužů bez domova má závažnější problémy se zákonem a byla ve výkonu trestu
- většina žen nemá problémy se zákonem, nebyla ve výkonu trestu
- obě pohlaví se ale dopouštějí přestupků a drobné kriminality, nejčastěji krádeží v obchodech, kdy jde o přestupky

Využívání sociálních služeb

- všechny osoby bez domova alespoň příležitostně využijí některou ze sociálních služeb

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

Bariéry pro využívání sociálních služeb

- NDC - fungování pouze pondělí – pátek
- problémy týkající se osobní hygieny a služeb pro ženy na ulici
- nedostatečná kapacita vhodného a cenově dostupného bydlení
- nastavení pravidel využívání služeb v souvislosti se závislostí na alkoholu

Aktuální situace

- zhoršení kvůli ukončení činnosti ubytovny Bílanská

Mapování osob bez domova V ORP Kroměříž

**Děkuji za pozornost.
Pěkný den.**